Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

Directie

Aan Minister van SZW en Staatssecretaris

Datum
15-11-2024

nota

Beslisnota Kamerbrief Stand van zaken Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

Onze referentie
2024-

Opgesteld door

Bijlage(n)
6

Aanleiding

Bij brief van 8 mei 2023 is aan de Tweede Kamer toegezegd om een aantal aanbevelingen nader te onderzoeken tot mogelijke verbetering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz). De afgelopen periode zijn deze aanbevelingen nader onderzocht. Met bijgaande kamerbrief informeert SPI (als dossierhouder Bbz) de Tweede Kamer over de uitkomsten hiervan. Omdat de brief van 8 mei 2023 is verzonden door uw beide voorgangers (MSZW en MAPP) is het voorstel deze Kamerbrief mede namens MSZW te verzenden.

Geadviseerd besluit

1. In te stemmen met het ongewijzigd laten van de levensvatbaarheids- en vermogenstoets in het Bbz;
2. In te stemmen met het niet introduceren van een "bescheiden vrij te laten vermogen" in het Bbz;
3. In te stemmen met het opsplitsen van de maximale termijn voor starters (36 mnd) in deeltermijn(en) met tussentijdse levensvatbaarheidstoets;
4. In te stemmen met de Kamerbrief 'Stand van zaken Bbz', deze te ondertekenen (SPI) en te laten verzenden naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

1. De levensvatbaarheidstoets en de vermogenstoets in het Bbz ongewijzigd laten

Argumenten

- De dialoog met vertegenwoordigers van gemeenten en ondernemers, heeft geleid tot een gedragen conclusie dat de onderzochte aanpassingen (toch) niet gewenst, niet nodig of niet uitvoerbaar zijn.
- Enkele specifieke onderdelen worden weliswaar als complex ervaren, maar gemeenten kunnen over het algemeen toch goed uit de voeten met de vermogens- en levensvatbaarheidstoets. Voor zeer complexe bedrijfssituaties kiezen gemeenten veelal voor extern uitbesteden bij een gespecialiseerd bureau. Er is geen behoefte aan nadere codificatie, wel aan meer uniformiteit en kennisdeling.
- De aanbevelingen uit de brief van 8 mei 2023 waren erop gericht om te kijken of de opgedane ervaringen in de covid-periode met de tijdelijke regelingen "Tozo" en "Bbz-light" mogelijk konden leiden tot verbetering van het Bbz. Binnen het onderzoek is dit uitvoerig verkend met vertegenwoordigers van gemeenten en ondernemers. De aard en achtergrond van de tijdelijke regelingen verschillen van het reguliere Bbz. Uit het evaluatieonderzoek van

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Beslisnota Kamerbrief Stand van zaken Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz0

Pagina: 1

Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

Minister van SZW
mede namens MSZW te verzenden.
ongewijzigd laten van de levensvatbaarheids- en
vermogenstoets in het Bbz;
“bescheiden vrij te laten
vermogen” in het Bbz;
tussentijdse levensvatbaarheidstoets;
gedragen conclusie dat
vermogens- en levensvatbaarheidstoets. Voor zeer complexe bedrijfssituaties
kiezen gemeenten veelal voor extern uitbesteden bij een gespecialiseerd
bureau.

Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald

Akkoord

de Tozo door het CPB komt naar voren dat de keuze voor breed beschikbare steun met de Tozo-regeling het resultaat was van een afruil tussen enerzijds een snelle reactie op de grote onzekerheid aan het begin van de coronacrisis en anderzijds een langzamere reactie met meer maatwerk en kosten aan de uitvoeringskant. De inkomensondersteuning in het reguliere Bbz 2004 is echter vooral bedoeld voor zelfstandig ondernemers met relatief weinig inkomen en lage buffers. Het ligt dan ook voor de hand om daarvoor expliciete voorwaarden op te nemen in de regeling, zoals een levensvatbaarheid- en vermogenstoets. Daar zijn een langere beoordelingsduur en meer uitvoeringskosten mee gemoeid (met andere woorden: minder eenvoud), maar daartegenover staat een grotere doelgerichtheid.

Kanttekeningen

- Inherent aan het Bbz is dat het voor gemeenten specialistische kennis vereist (o.a. bedrijfseconomisch, juridisch). Enige complexiteit in de uitvoering van het Bbz valt niet te voorkomen. Gemeenten geven echter aan dat zij hiermee uit de voeten kunnen.

2. Geen "bescheiden vrij te laten vermogen" introduceren in het Bbz

Argumenten

- Uitgangspunt van het Bbz is dat de zelfstandige primair zelf verantwoordelijk is om in het eigen bestaan te voorzien. Een beroep op bijstand is pas mogelijk nadat beschikbare eigen middelen zijn ingezet. Daartegenover staat dat het noodzakelijke bedrijfsvermogen wordt vrijgelaten.
- Gemeenten bieden ondernemers wel de mogelijkheid om specifieke middelen voor reeds voorziene, toekomstige privé uitgaven te reserveren (zoals de heffing van lokale belastingen). Dit voorkomt dat ondernemers bij toekomstige uitgaven direct schulden moeten maken en geeft daarmee invulling aan de zorgplicht van gemeenten.
- Er is geen behoefte aan nadere codificatie, omdat dit ten koste zou gaan van de maatwerk-mogelijkheden die het Bbz nu biedt. Concluderend geeft het onderzoek geen aanleiding om een bescheiden vrij te laten vermogen te introduceren in het Bbz.

Kanttekeningen

- Veel professionals vonden het lastig uitlegbaar dat het liquide (te maken) vermogen van zelfstandig ondernemers eerst moet worden teruggebracht tot nul, voordat er recht op Bbz ontstaat.
- In het onderzoek bleek echter tegelijkertijd dat professionals geen uitvoerbare uitwerking zien van een bescheiden vrij te laten vermogen in het Bbz.

3. De maximale verstrekkingsperiode voor starters in het Bbz (36 mnd) opsplitsen in deeltermijnen met tussentijdse levensvatbaarheidstoetsing

Argumenten

- De huidige formulering kan ertoe leiden dat de uitkering direct bij de aanvraag voor de volle termijn van 36 maanden wordt verstrekt, zonder dat tussentijds gecheckt wordt of er wel sprake is van een levensvatbaar bedrijf of zelfstandig beroep. Dit kan ertoe leiden dat starters – ondersteund door een Bbz-uitkering – te lang doorgaan met een niet levensvatbaar bedrijf en zich daarbij in de schulden steken. Ook kan het concurrentieverstorend werken.
- Doordat de initiële verstrekkingsperiode voor starters maximaal 18 maanden wordt, met de optie van verlenging(en) tot uiteindelijk maximaal 36 maanden,

Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

De inkomensondersteuning in het reguliere Bbz 2004 is
echter vooral bedoeld voor zelfstandig ondernemers met relatief weinig
inkomen en lage buffers. Het ligt dan ook voor de hand om daarvoor expliciete

Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

zelfstandige primair zelf verantwoordelijk
noodzakelijke bedrijfsvermogen wordt vrijgelaten.
voorziene, toekomstige privé uitgaven te reserveren (zoals de
heffing van lokale belastingen).
nadere codificatie,
geen aanleiding om een bescheiden vrij te laten vermogen te
introduceren in het Bbz.
geen uitvoerbare
uitwerking zien van een bescheiden vrij te laten vermogen in het Bbz.

Nummer: 3 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

voor de volle termijn van 36 maanden wordt verstrekt, zonder dat tussentijds
gecheckt wordt of er wel sprake is van een levensvatbaar bedrijf of zelfstandig
beroep.
lang doorgaan met een niet levensvatbaar bedrijf

wordt in alle gevallen na 18 maanden een toets op de levensvatbaarheid gedaan. Gemeenten houden daarbij ruimte om indien nodig vaker (tijdens en na deze periode) deze toets te doen.

Kanttekeningen
- De termijn van 36 maanden voor starters is al sinds 1999 opgenomen in het Bbz. Na 25 jaar is het huidige voorstel tot opsplitsing in deeltermijnen een aanscherping.
- Er is echter nooit beoogd dat de uitkering direct voor de volle termijn van 36 maanden wordt verstrekt, zonder dat tussentijds gecheckt wordt of er wel sprake is van een levensvatbaar bedrijf.

2. In te stemmen met de Kamerbrief 'Stand van zaken Bbz', deze te ondertekenen (SPI) en te laten verzenden naar de Tweede Kamer

Argumenten
- De brief gaat in op de opvolging van de aanbevelingen uit de brief van 8 mei 2023. Een aantal concrete verbetermaatregelen is al genomen; deze worden in de brief toegelicht.
- De overige aanbevelingen zijn in de beslispunten 1 t/m 3 aan u voorgelegd op basis van de bevindingen uit het onderzoek en zijn in afwachting van uw instemming aldus in de Kamerbrief opgenomen.
- De deelrapporten van het onderzoek zijn gedetailleerd en daardoor vrij uitvoerig, vandaar dat ervoor is gekozen een eigenstandig leesbare samenvatting van het onderzoek als bijlage bij de Kamerbrief op te nemen.

Kanttekeningen
- Indien u met beslispunten 1 t/m 3 niet instemt, moet de Kamerbrief nog worden aangepast.

Toelichting
Als bijlagen bij deze nota treft u (naast de kamerbrief en de mee te zenden rapportages van het onderzoek 'Lessons learned Tozo'), ter informatie de kamerbrief van 8 mei 2023 aan en een algemene factsheet over het Bbz.

Politieke context
De in deze brief geschetste uitkomsten vormen de afronding van de invulling aan de motie Maatoug en Grinwis[1] om samen met gemeenten te bezien of er lessen te trekken zijn uit de invoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en het tijdelijk aangepaste Bbz (Bbz light).

Krachtenveld
De aanbevelingen zijn uitvoerig onderzocht in samenspraak met medewerkers van VNG/gemeenten. Ook is een aantal ondernemersvertegenwoordigers nauw betrokken geweest bij het onderzoek. Dit heeft dan ook geleid tot breed gedragen conclusies. Tot slot zijn de rapporten tegengelezen door een aantal medewerkers van gemeenten (inclusief een medewerker van de VNG).

Vervolg
Indien u instemt met deze brief zal op korte termijn ook het voorstel aan SPI worden voorgelegd om de aangepaste AMvB Bbz in internetconsultatie te brengen.

[1] Kamerstukken II, 2020-/21, 35 420, nr. 378

Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

toets op de levensvatbaarheid

Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

4. In te stemmen met de Kamerbrief 'Stand van zaken Bbz',
deze te ondertekenen (SPI) en te laten verzenden naar de Tweede Kamer
Argumenten
aanbevelingen uit de brief van 8 mei
motie Maatoug en Grinwis1 om samen met gemeenten te bezien of er lessen te trekken zijn uit de invoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig

Deze AMvB bevat naast de aanpassing van de startersperiode tevens de wijzigingen in verband met het wetsvoorstel Participatiewet in balans.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief 'Stand van zaken Bbz'	Verzenden aan TK	
2	Rapportage I 'Lessons learned Tozo'	Verzenden aan TK	
3	Rapportage II 'Lessons learned Tozo'	Verzenden aan TK	
4	Bijlagen rapportages 'Lessons learned Tozo'	Verzenden aan TK	
5	Kamerbrief 8 mei 2023 (Sociale zekerheid in crisistijd)	Ter informatie (niet verzenden)	
6	Factsheet Bbz	Verzenden aan TK	De factsheet hoeft niet bij de Kamerbrief Hoort bij de nota en wordt dan openbaar

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Staatssecretaris akkoord 2-12-2024 [redacted] 1

TER BESLISSING

Directie
[redacted]

Datum
15-11-2024

Onze referentie
2024-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
6

Aan Minister van SZW en Staatssecretaris

nota

Beslisnota Kamerbrief Stand van zaken Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

Aanleiding

Bij brief van 8 mei 2023 is aan de Tweede Kamer toegezegd om een aantal aanbevelingen nader te onderzoeken tot mogelijke verbetering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz). De afgelopen periode zijn deze aanbevelingen nader onderzocht. Met bijgaande kamerbrief informeert SPI (als dossierhouder Bbz) de Tweede Kamer over de uitkomsten hiervan. Omdat de brief van 8 mei 2023 is verzonden door uw beide voorgangers (MSZW en MAPP) is het voorstel deze Kamerbrief mede namens MSZW te verzenden.

Geadviseerd besluit

1. In te stemmen met het ongewijzigd laten van de levensvatbaarheids- en vermogenstoets in het Bbz;
2. In te stemmen met het niet introduceren van een "bescheiden vrij te laten vermogen" in het Bbz;
3. In te stemmen met het opsplitsen van de maximale termijn voor starters (36 mnd) in deeltermijn(en) met tussentijdse levensvatbaarheidstoets;
4. In te stemmen met de Kamerbrief 'Stand van zaken Bbz', deze te ondertekenen (SPI) en te laten verzenden naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

1. <u>De levensvatbaarheidstoets en de vermogenstoets in het Bbz ongewijzigd laten</u>

Argumenten

- De dialoog met vertegenwoordigers van gemeenten en ondernemers, heeft geleid tot een gedragen conclusie dat de onderzochte aanpassingen (toch) niet gewenst, niet nodig of niet uitvoerbaar zijn.
- Enkele specifieke onderdelen worden weliswaar als complex ervaren, maar gemeenten kunnen over het algemeen toch goed uit de voeten met de vermogens- en levensvatbaarheidstoets. Voor zeer complexe bedrijfssituaties kiezen gemeenten veelal voor extern uitbesteden bij een gespecialiseerd bureau. Er is geen behoefte aan nadere codificatie, wel aan meer uniformiteit en kennisdeling.
- De aanbevelingen uit de brief van 8 mei 2023 waren erop gericht om te kijken of de opgedane ervaringen in de covid-periode met de tijdelijke regelingen "Tozo" en "Bbz-light" mogelijk konden leiden tot verbetering van het Bbz. Binnen het onderzoek is dit uitvoerig verkend met vertegenwoordigers van gemeenten en ondernemers. De aard en achtergrond van de tijdelijke regelingen verschillen van het reguliere Bbz. Uit het evaluatieonderzoek van

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Beslisnota Kamerbrief Stand van zaken Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz0

Nummer: 1 Auteur: Nobel, J.N.J. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 2-12-2024 15:09:47

Staatssecretaris akkoord 2-12-2024

de Tozo door het CPB komt naar voren dat de keuze voor breed beschikbare steun met de Tozo-regeling het resultaat was van een afruil tussen enerzijds een snelle reactie op de grote onzekerheid aan het begin van de coronacrisis en anderzijds een langzamere reactie met meer maatwerk en kosten aan de uitvoeringskant. De inkomensondersteuning in het reguliere Bbz 2004 is echter vooral bedoeld voor zelfstandig ondernemers met relatief weinig inkomen en lage buffers. Het ligt dan ook voor de hand om daarvoor expliciete voorwaarden op te nemen in de regeling, zoals een levensvatbaarheid- en vermogenstoets. Daar zijn een langere beoordelingsduur en meer uitvoeringskosten mee gemoeid (met andere woorden: minder eenvoud), maar daartegenover staat een grotere doelgerichtheid.

Kanttekeningen
- Inherent aan het Bbz is dat het voor gemeenten specialistische kennis vereist (o.a. bedrijfseconomisch, juridisch). Enige complexiteit in de uitvoering van het Bbz valt niet te voorkomen. Gemeenten geven echter aan dat zij hiermee uit de voeten kunnen.

2. Geen "bescheiden vrij te laten vermogen" introduceren in het Bbz

Argumenten
- Uitgangspunt van het Bbz is dat de zelfstandige primair zelf verantwoordelijk is om in het eigen bestaan te voorzien. Een beroep op bijstand is pas mogelijk nadat beschikbare eigen middelen zijn ingezet. Daartegenover staat dat het noodzakelijke bedrijfsvermogen wordt vrijgelaten.
- Gemeenten bieden ondernemers wel de mogelijkheid om specifieke middelen voor reeds voorziene, toekomstige privé uitgaven te reserveren (zoals de heffing van lokale belastingen). Dit voorkomt dat ondernemers bij toekomstige uitgaven direct schulden moeten maken en geeft daarmee invulling aan de zorgplicht van gemeenten.
- Er is geen behoefte aan nadere codificatie, omdat dit ten koste zou gaan van de maatwerk-mogelijkheden die het Bbz nu biedt. Concluderend geeft het onderzoek geen aanleiding om een bescheiden vrij te laten vermogen te introduceren in het Bbz.

Kanttekeningen
- Veel professionals vonden het lastig uitlegbaar dat het liquide (te maken) vermogen van zelfstandig ondernemers eerst moet worden teruggebracht tot nul, voordat er recht op Bbz ontstaat.
- In het onderzoek bleek echter tegelijkertijd dat professionals geen uitvoerbare uitwerking zien van een bescheiden vrij te laten vermogen in het Bbz.

3. De maximale verstrekkingsperiode voor starters in het Bbz (36 mnd) opsplitsen in deeltermijnen met tussentijdse levensvatbaarheidstoetsing

Argumenten
- De huidige formulering kan ertoe leiden dat de uitkering direct bij de aanvraag voor de volle termijn van 36 maanden wordt verstrekt, zonder dat tussentijds gecheckt wordt of er wel sprake is van een levensvatbaar bedrijf of zelfstandig beroep. Dit kan ertoe leiden dat starters – ondersteund door een Bbz-uitkering – te lang doorgaan met een niet levensvatbaar bedrijf en zich daarbij in de schulden steken. Ook kan het concurrentieverstorend werken.
- Doordat de initiële verstrekkingsperiode voor starters maximaal 18 maanden wordt, met de optie van verlenging(en) tot uiteindelijk maximaal 36 maanden,

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

wordt in alle gevallen na 18 maanden een toets op de levensvatbaarheid gedaan. Gemeenten houden daarbij ruimte om indien nodig vaker (tijdens en na deze periode) deze toets te doen.

Kanttekeningen
- De termijn van 36 maanden voor starters is al sinds 1999 opgenomen in het Bbz. Na 25 jaar is het huidige voorstel tot opsplitsing in deeltermijnen een aanscherping.
- Er is echter nooit beoogd dat de uitkering direct voor de volle termijn van 36 maanden wordt verstrekt, zonder dat tussentijds gecheckt wordt of er wel sprake is van een levensvatbaar bedrijf.

4. In te stemmen met de Kamerbrief 'Stand van zaken Bbz',
deze te ondertekenen (SPI) en te laten verzenden naar de Tweede Kamer

Argumenten
- De brief gaat in op de opvolging van de aanbevelingen uit de brief van 8 mei 2023. Een aantal concrete verbetermaatregelen is al genomen; deze worden in de brief toegelicht.
- De overige aanbevelingen zijn in de beslispunten 1 t/m 3 aan u voorgelegd op basis van de bevindingen uit het onderzoek en zijn in afwachting van uw instemming aldus in de Kamerbrief opgenomen.
- De deelrapporten van het onderzoek zijn gedetailleerd en daardoor vrij uitvoerig, vandaar dat ervoor is gekozen een eigenstandig leesbare samenvatting van het onderzoek als bijlage bij de Kamerbrief op te nemen.

Kanttekeningen
- Indien u met beslispunten 1 t/m 3 niet instemt, moet de Kamerbrief nog worden aangepast.

Toelichting
Als bijlagen bij deze nota treft u (naast de kamerbrief en de mee te zenden rapportages van het onderzoek 'Lessons learned Tozo'), ter informatie de kamerbrief van 8 mei 2023 aan en een algemene factsheet over het Bbz.

Politieke context
De in deze brief geschetste uitkomsten vormen de afronding van de invulling aan de motie Maatoug en Grinwis[1] om samen met gemeenten te bezien of er lessen te trekken zijn uit de invoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en het tijdelijk aangepaste Bbz (Bbz light).

Krachtenveld
De aanbevelingen zijn uitvoerig onderzocht in samenspraak met medewerkers van VNG/gemeenten. Ook is een aantal ondernemersvertegenwoordigers nauw betrokken geweest bij het onderzoek. Dit heeft dan ook geleid tot breed gedragen conclusies. Tot slot zijn de rapporten tegengelezen door een aantal medewerkers van gemeenten (inclusief een medewerker van de VNG).

Vervolg
Indien u instemt met deze brief zal op korte termijn ook het voorstel aan SPI worden voorgelegd om de aangepaste AMvB Bbz in internetconsultatie te brengen.

[1] Kamerstukken II, 2020-/21, 35 420, nr. 378

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Deze AMvB bevat naast de aanpassing van de startersperiode tevens de wijzigingen in verband met het wetsvoorstel Participatiewet in balans.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief 'Stand van zaken Bbz'	Verzenden aan TK	
2	Rapportage I 'Lessons learned Tozo'	Verzenden aan TK	
3	Rapportage II 'Lessons learned Tozo'	Verzenden aan TK	
4	Bijlagen rapportages 'Lessons learned Tozo'	Verzenden aan TK	
5	Kamerbrief 8 mei 2023 (Sociale zekerheid in crisistijd)	Ter informatie (niet verzenden)	
6	Factsheet Bbz	Verzenden aan TK	De factsheet hoeft niet bij de Kamerbrief Hoort bij de nota en wordt dan openbaar

Deze pagina bevat geen opmerkingen.